

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Pastorie met tuin van de Sint-Pietersparochie

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Titel:	Pastorie met tuin van de Sint-Pietersparochie
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Holsbeek
Deelgemeente:	Sint-Pieters-Rode
Bron:	Schepping: 2016-07-14 Bijwerken: 2018-11-29 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/303042
Coördinaten:	Breedte: 4.81868597411 Lengte: 50.9353812957

Primaire tekst

In 1690 gebouwde pastorie met omwalde tuin, 70 are, oeverbeplanting met oude knoteiken op de buitenzijde van de ringgracht. De vroegste afbeelding van de pastorie van Sint-Pieters-Rode komt voor op een figuratieve kaart van de cijnsgoederen van de abdij van 't Park te Heverlee van 1659. Het pastoriegoed was omringd door een brede gracht die ongeveer dezelfde vorm en afmetingen had als de huidige. Een smalle, rechte gracht doorsneed het 'eiland'. De toegangsweg door het "*Pastorje veldeken*" lag op dezelfde plaats als de huidige en de pastoriemotte werd omringd door boomgaarden.

In 1690 werd de pastorie heropgebouwd in haar huidige vorm. Een stenen brug en een poortgebouw (1694) met een duiventil aan de binnenzijde van de gracht geven toegang tot het 'eiland'. De voorgevel van het pastoriegebouw, dat zich in het oostelijke gedeelte van het eiland bevindt, draagt in ankers het jaartal 1690, maar de sluitsteen van de deurlijst vermeldt 1771. In het trapgeveltje van de dakkapel boven de middentravee bevindt zich een steen met het wapenschild van Van Tuycom, de abt van 't Park te Heverlee ten tijde van de heropbouw.

Sint-Pieters-Rode vormt een uitzondering op de dualiteit die de meeste pastorietuinen in de regio kenmerkt: een vlak, rechthoekig perceel in de 'schaduw' van het pastoriegebouw, duidelijk afgescheiden – soms door de ringgracht – van een informeel aangelegd perceel, dikwijls een bosplantsoen, waarin in de loop van de 19de eeuw een bescheiden, klerikale variëteit op de landschappelijke tuin werd aangelegd. In Sint-Pieters-Rode is er alleen het 'eiland' met de pastorie, ongeveer een halve hectare groot.

Op de Ferrariskaart (1771-1775) wordt het tuinperceel, dat ongeveer de westelijke twee derden van het eiland in beslag neemt, kruisvormig ingedeeld, wat in pastorietuinen vaak het geval was, maar bij de Ferrariskaart is het nooit duidelijk of het om een realistische dan wel een generische voorstelling van het fenomeen tuin gaat. Sporen van geometrische aanleg of structuur zijn niet (meer) aanwezig, tenzij een relatief jonge rijaanplanting langs de westelijke arm van de ringgracht van bruine beuken (vermoedelijk eerste kwart 20ste eeuw), die zowat de oudste elementen in de beplanting van het 'eiland' uitmaken. Links van de voordeur staat een mooi exemplaar reuzenlevensboom (*Thuja plicata*, 192 centimeter stamomtrek, standaard gemeten op 150 cm hoogte). Onder de recentste aanplantingen is er een zeldzaamheid, met name een rijzige moerascipres (*Taxodium ascendens*). Het meest opzienbarende element – en ook het meest archaische – bevindt zich op de buitenoevers van de ringgracht, namelijk een rijaanplanting van op 170 à 180 centimeter hoogte geknotte zomereiken (*Quercus robur*) met stamomtrekken tot 280 centimeter.

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2002

Titel Text: Tuin van de pastorie van de Sint-Pieterskerk

Grafische documenten

Holsbeek Pastoriedreef 10 (Van Acker, Pascal, 14-09-2014, ©Pascal Van Acker)

De pastorie van Sint-Pieters-Rode (Van Aerschot, Suzanne, 01-01-1967, ©Vlaamse Gemeenschap)

Holsbeek Pastoriedreef 10 (Vandevorst, Kris, 15-02-2007, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

BAUDOIN J.C., DE SPOELBERCH Ph., VAN MEULDER J. & JACOBS R. 1992: *Bomen in België. Dendrologische inventaris 1987-1992*, Stichting Spoelberch-Artois i.s.m. de Belgische Dendrologische Vereniging, 357.

HALFLANTS J., Architecturaal patrimonium van de fusiegemeente Holsbeek. p. 188-218 in: Speciaal nummer Holsbeek. Oost-Brabant 21(4), 1984; - Norbertijnse pastorieën in het Hageland. Meer Schoonheid 10(2), 1963, p. 12-14.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/1494>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/646>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120575>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/300247>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/43620>

Beknopte karakterisering

Datering: 20ste eeuw, tweede helft 17de eeuw, vierde kwart 17de eeuw, vierde kwart 18de eeuw

Typologie: bijgebouwen, duiventillen, knotbomen, omheiningsmuren, pastorietuinen, pastorieën, poorten (bijgebouwen), toegangsbruggen, walgrachten